

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки і підприємництва
Кваліфікаційна робота на правах рукопису**

Леня Ігоря Ігоровича

УДК 338.43:330.322

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «ЕКОНОМІКА»**

**Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр», кваліфікаційна
робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело**

І.І. Леня

Керівник роботи:

Ярмова М.І.

к.е.н., доцент кафедри

економіки і підприємництва

Житомир – 2019

АНОТАЦІЯ

Лень І.І. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств Житомирської області. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка». – Житомирський національний агроекологічний університет, Житомир, 2019.

В випускній роботі розглядаються та вирішуються питання сталого розвитку сільськогосподарських підприємств Житомирської області при їх ефективному інвестиційному забезпеченні, а також аргументуються складові ефективного інвестиційного забезпечення розвитку основних видів діяльності СВК «Ружинський», Ружинського району Житомирської області. Вказується на доцільність та ефективність процесів інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств регіону.

Ключові слова: інвестування, сільськогосподарські підприємства, ефективність, розвиток, вкладення, оптимізації, сталість.

ANNOTATION

Len I.I. Investment support for sustainable development of agricultural enterprises in Zhytomyr region. – Manuscript qualification work.

Qualification work for the master's degree in specialty 051 "Economics". – Zhytomyr National Agro-Ecological University, Zhytomyr, 2019.

In the final work the issues of sustainable development of agricultural enterprises of Zhytomyr region with their effective investment support are considered and solved, and also the components of effective investment support of development of the main activities of Ruzhynsky Agricultural Complex, Ruzhyn district of Zhytomyr region are argued. The expediency and efficiency of investment support processes of agricultural enterprises in the region are indicated.

Keywords: investment, agricultural enterprises, efficiency, development, investment, optimization, sustainability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Розділ 1. Теоретичні та методичні засади залучення інвестицій.....	7
1.1. Економічна сутність інвестицій та інвестиційних стратегій.....	7
1.2. Методичні засади інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств.....	7
1.3. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств.....	9
Розділ 2. Сучасний стан економічної та інвестиційної діяльності СВК «Ружинський» Ружинського району Житомирської області.....	11
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	11
2.2. Економічна діагностика зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства.....	13
2.3. Аналіз сучасного рівня інвестиційного забезпечення підприємства та рівень його використання.....	14
Розділ 3. Формування системи залучення та використання інвестицій СВК «Ружинський» Ружинського району Житомирської області.....	19
3.1. Моделювання інвестиційних ризиків економічного розвитку підприємства.....	19
3.2. Оптимізація інвестиційного забезпечення виробничої системи підприємства	21
3.3. Проектне обґрунтування підвищення рівня прибутковості підприємства.....	24
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Інвестиційне забезпечення сільськогосподарських підприємств відіграє вирішальну роль в перспективі їх функціонування та розвитку з позиції їх функціонального призначення. Ефективність інвестування залежить від ряду чинників та умов розвитку зовнішнього господарського середовища підприємства. В свою чергу сільськогосподарська галузь з року в рік «демонструє» чіткі тенденції до зростання рівня інвестиційної привабливості та дедалі більше «абстрагується» від ризиків інвестиційного забезпечення в процесі реалізації інвестиційних сільськогосподарських проектів.

Мета і завдання роботи. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методолгічних засад інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств Житомирської області та СВК «Ружинський» зокрема. Завдання випускної роботи: встановити методи оцінки інвестиційних надходжень, систематизувати їх за спільними та відмінними ознаками; охарактеризувати нормативно-правову базу, яка регулює інвестиційну діяльність підприємства; дати ґрунтовну організаційно-економічну характеристику СВК«Ружинський»; дослідити сильні та слабкі сторони виробничої діяльності підприємства; оцінити інвестиційну привабливість досліджуваного об'єкта та оцінити ризики залучення інвестицій в галузі виробництва кооперативу.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом кваліфікаційної роботи є інвестиційне забезпечення сталого розвитку та залучення інвестицій в СВК «Ружинський» Ружинського району Житомирської області.. Предмет кваліфікаційної роботи –теоретико-методолгічні, організаційні та оптимізаційні складові спрямовані на підвищення рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського підприємства.

Методи дослідження. Для визначення проблем, що стримують процес підвищення рівня інвестиційного забезпечення сільськогосподарського

підприємства та окреслення шляхів його поліпшення застосовано метод аналізу і синтезу. Для оцінки сучасного стану та тенденцій розвитку виробничих галузей СВК «Ружинський» Ружинського району Житомирської області використано статистико-економічний метод, зокрема його прийоми – графічний, порівняння, групування тощо. Оптимізаційний метод застосовано для економічного обґрунтування необхідності підвищення рівня інвестиційних надходжень в СВК «Ружинський» Ружинського району Житомирської області.

Перелік публікацій автора за темою дослідження:

1. В.М. Ходаківський, А.В. Козіревич, І.І. Лень. Сучасні умови інвестиційного забезпечення сталого розвитку основних видів діяльності підприємств агропромислового комплексу Ружинського району Житомирської області. *Дніпровський державний аграрно-економічний університет. Агросвіт*. 2019. Вип. 22. С. 60-68.

Практичне значення отриманих результатів. Обґрунтовані положення та теоретико-прикладні формулювання випускної роботи є аргументованими рекомендаціями для вирішення проблем сталого інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств Житомирської області. Наведені розрахункові елементи роботи підтверджують необхідність ефективного інвестиційного забезпечення об'єкту дослідження та вказують на необхідність значних капіталовкладень. Запропоновані елементи поліпшення господарської структури виробництва доводять їх доцільність та можуть застосовуватися на в виробничій господарській системі аналогічних підприємств що відповідають об'єкту дослідження.

Структура та обсяг роботи. Виконане дослідження складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел та додатків. Виконана робота містить 31 сторінку машинописного тексту. Матеріал роботи містить 11 таблиць, 3 рисунки та 2 додатки. Список використаних джерел містить 40 найменувань і займає 3 сторінки.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Проблеми інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств Житомирської області полягають в: незавершеному реформуванні прав власності на засоби та предмети праці; застарілій інфраструктурі; відсутності реальних можливостей реалізації виробленої сільськогосподарської продукції та сировини на експорт; високовартісних новітніх технологій та їх доступності на місцевому та регіональному ринках тощо.

На підприємстві СВК «Ружинський» оборотність активами становить 0,39%. Значне місце серед показників займає кредиторська заборгованість. Дебіторська заборгованість прямо пропорційно залежить від динаміки коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості. В такому випадку при зіставленні умов комерційного кредитування, які має виконувати підприємство щодо інших організацій, з тими умовами кредитування, які підприємство висуває іншим юридичним, фізичним особами. На основі цього аналізу можливі відповідні організаційні заходи щодо удосконалення кредитної політики підприємства. Однією із загроз соціального фактора для СВК «Ружинський» є зниження чисельності населення в сільській місцевості та відтік кадрів.

За результатами проведеного економічного аналізу виявлено: на формування прибутку значний вплив має ефективність господарських процесів в галузі рослинництва, оскільки дана галузь опосередковано впливає на ефективність виробництва галузі тваринництва; нераціональну структуру модернізації виробничої системи кооперативу, що унеможлиблює розвиток окремих виробництв; чітку залежність вартості вхідних ресурсів та напівфабрикатів від результатів виробничої діяльності, взаємозалежність еквівалентів якості та вартостей на її формування.

Кооператив, в значній мірі, оперує поточними фінансовими потоками без значного фінансового запасу, що вказує на практичну відсутність поточних коштів а також значно підвищує ризики його функціонування. Для реалізації

своїх зобов'язань сільськогосподарське підприємство змушене реалізувати вироблену продукцію за нижчими сезонними цінами, хоча має достатньо потужну логістичну систему для зберігання даної сільськогосподарської продукції та сировини. У 2018 році в порівнянні з 2016 роком чисельність працівників у кооперативі зменшилася на 17 осіб, або на 9,4 %, за рахунок зменшення чисельності виробничого персоналу на 10,8 %; склад управлінського персоналу залишився без змін.

Використовуючи наведену технологію доїння корів та дотримуючись збалансованого раціону годівлі дійного стада, господарство в змозі збільшити виручку від реалізації молока на 563,6 грн/ц, при поточних 417,1 грн/ц. При збільшенні обсягів реалізації молока даний показник має значні перспективи до збільшення. Витрати у порівнянні з 2018 р. зростуть у зв'язку із закупівлею нового обладнання, його монтажу, реконструювання приміщення та навчання робочого і обслуговуючого персоналу та складуть 5311,7 тис грн.

Зростання загальних витрат на виробництво продукції відображається на зростанні виробництва валової продукції, при цьому собівартості 1ц проданої продукції, котра в проектному обґрунтуванні залишилася без змін 382,2 грн/ц, та обов'язково слід враховувати синергетичний ефект виробництва за рахунок укрупнення його масштабів. У 2018 р. прибуток з 1 ц складає 34,9 грн/ц, тоді як в проектному розрахунку планується отримати 598,5 грн/ц. При цьому зростає і рентабельність виробництва з 9,13 % у 2018 р. до 156,59 % у 2017 р.

Підприємство почне отримувати прибуток після настання 3 кварталу 2019 р., але враховуючи специфіку аграрного виробництва, даний період може настати не раніше кінця господарського періоду 2020 р. Загалом, протягом проектного періоду, СВК «Ружинський» зможе отримати прибуток розміром 20249,7 тис грн та стрімко нарощувати його величину в наступних господарських періодах. При цьому, підприємство стабілізує фінансово-майновий стан, кардинально вдосконалить існуючі технології виробництва та створить умови для формування ефективного конкурентного середовища відносно регіонального ринку збуту сільськогосподарської продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарова А. О. Оцінка ефективності інвестиційних проектів. *Фінанси України*. 2004. № 9. С. 52-57.
2. Амбросов В. Я. Великотоварні підприємства як основа впровадження інновацій. *Економіка АПК*. 2007. № 6. С. 14-19.
3. Андрійчук В. Г. Економіка аграрного підприємства : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисципліни. К. КНЕУ. 2000. 356 с.
4. Андрійчук В. Г. Капіталізація вітчизняного сільського господарства: ідентифікація і мотиви здійснення. *Економіка АПК*. 2006. № 1. С. 40-54.
5. Берестовий К. С. Інвестування агропідприємства : навч. посібн. Суми. Довкілля. 2001. 211 с.
6. Білоусько Я. К. Інвестиційне забезпечення техніко-технологічного переоснащення аграрного виробництва. *Економіка АПК*. 2007. № 6. С. 32-35.
7. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент : учебный курс. К. Эльга-Н. Ника-центр. 2001. 448 с.
8. Боднарчук В. В. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. Л. Львів. держ. аграр. ун-т., 2003. 134 с.
9. Бубенко І. Про методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. *Економіка України*. 2002. № 8. С. 80-83.
10. Виленский П. Л. Оценка эффективности инвестиционных проектов: теория и практика : учеб. пособие. 2-е изд., перераб и доп. М. Дело. 2002. 888 с.
11. Вишивана Б. М. Управління інвестиційною діяльністю в Україні. *Фінанси України*. 2004. № 10. С. 82-88.
12. Вініченко І. І. Формування умов інвестування економічного розвитку підприємства. *Інвестиції : практика та досвід*. 2006. №18. С. 22-25.
13. Вітлінський В. В. Модель вибору інвестиційного проекту. *Фінанси України*. 2002. № 4. С. 63-72.
14. Вовченко О. Л. Інвестиції: економічна сутність та форми. *Актуальні*

проблеми економіки АПК. 2004. № 6. С. 18-23.

15. Гуткевич С. О. Інвестиційна пріоритетність галузей агропромислового комплексу. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 10. С. 143-147.
16. Дадашев Б. А. Оцінка інвестиційних рішень в АПК України. *Фінанси України*. 2002. № 9. С. 72-79.
17. Дорошенко Т. В. Сутність інвестицій як економічної категорії. *Фінанси України*. 2000. № 11. С. 114-117.
18. Загородній А. Г. Менеджмент реальних інвестицій : навч. посіб. К. Знання. КОО. 2010. 209 с.
19. Зарембо Ю. Г. Методичні засади визначення порівняльної ефективності інвестицій. *Фінанси України*. 2007. № 8. С. 117-122.
20. Захарін С. В. Інвестиційне забезпечення економічного розвитку. *Фінанси України*. 2004. № 10. С. 72-81.
21. Зелль А. Бизнес-план: Инвестиции и финансирование, планирование и оценка проектов : пер. с нем. М. Ось-89. 2002. 240 с.
22. Зіновчук В. В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу : монографія. К. Логос. 1999. 256 с.
23. Игошин Н. В. Инвестиции. Организация управление и финансирование : учебник для вузов. М. Финансы. ЮНИТИ. 2000. 413 с.
24. Идрисов А. Б. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций : учебник для вузов. М. Информ.-изд. дом "ФИЛИНЬ". 1996. 272 с.
25. Инвестиционная деятельность : учеб. Пособие. 2-е изд. стер. М. КНОРУС. 2009. 432 с.
26. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України : навч. посібн. К. ННЦ ІАЕ. 2005. 478 с.
27. Гринькова В.М. Інвестування : навч. посіб. Х. Інжек. 2003. 320 с.
28. Кісіль М. І. Інвестиційна і інноваційна складові доктрини аграрної політики України. *Економіка АПК*. 2003. № 7. С. 82-88.
29. Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов. М. : *Финансы и*

статистика. 2003. 144 с.

30. Козик В. В. Оцінка ефективності інвестиційних проектів. *Фінанси України*. 2001. № 4. С. 59-70.
31. Крисанов Д. Ф. Пріоритети інноваційного розвитку переробної сфери АПК України. *Економіка АПК*. 2005. № 7. С. 18-26.
32. Крушвиц Л. Финансирование и инвестиции. Неоклассические основы теории финансов. СПб. Питер. 2010. 400 с.
33. Ланченко Є. О. Факторний аналіз впливу ефективності господарювання на розвиток інвестиційних процесів в аграрних підприємствах. *Економіка АПК*. 2006. № 5. С. 92-98.
34. Лук'яник М. М. Сутність інвестицій як економічної категорії. *Вісн. Сумського нац. аграр. ун-ту. Сер. Фінанси і кредит*. 2003. Вип. 2. С. 107-110.
35. Лукашев В. И. Мультипликативный метод оценки эффективности инвестиций и особенности его применения : [Электронный ресурс]. *Вестн. Всерос. науч.-исслед. ин-та железнодорожного транспорта*. 2006. №2. – Режим доступа : http://www.css-mps.ru/vestnik-vniizht/v2003-4/V4-7_1.htm
36. Махмудов О. Г. Інвестиційна політика і управління : монографія. Донецьк. Донбас. 2000. 592 с.
37. Петров В. М. Інноваційні пріоритети технічної політики в АПК. *Економіка АПК*. 2005. № 7. С. 11-17.
38. Подшиваленко Г. П. Инвестиции : учеб. Пособие. 3-е изд., перераб. и доп. М. КНОРУС. 2006. 200 с.
39. Поліщук О.А. Особливості інвестиційного клімату в Україні: сучасний стан та напрями підвищення. *Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. пр. Дніпропетр. нац. ун-ту*. Д. ДНУ. 2010. Вип. 265. Т. VIII. С. 2075-2082.